

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/5018, 2/5001, 2/5002, 2/4986, 2/4974, 2/4932, 2/4923, 2/4861, 2/4862, 2/4842, 2/4817, 2/4798, 2/4788, 2/4791, 2/4771, 2/4748, 2/4730, 2/4701, 2/4681, 2/4668, 2/4669, 2/4621, 2/4617, 2/4606, 2/4567, 2/4568, 2/4547, 2/4541, 2/4542, 2/4543, 2/4522, 2/4513, 2/4494, 2/4481, 2/4482, 2/4463, 2/4464, 2/4456, 2/4437, 2/4413, 2/4361, 2/4341, 2/4308, 2/4285, 2/4286, 2/4287, 2/4280, 2/4272, 2/4262, 2/4261, 2/4234, 2/4235, 2/4236, 2/4213, 2/4219, 2/4196, 2/4189, 2/4174, 2/4175, 2/4176, 2/4168, 2/4154, 2/4155, 2/4149, 2/4107, 2/4110, 2/4103, 2/4094, 2/4095, 2/4085, 2/4086, 2/4064, 2/4057, 2/4035, 2/4036, 2/4037, 2/4008, 2/3997, 2/3970, 2/3856, 2/3837, 2/3838, 2/3839, 2/3828, 2/3829, 2/3819, 2/3820, 2/3817, 2/3797, 2/3796, 2/3765, 2/3736, 2/3731, 2/3703, 2/3589, 2/3584, 2/3548, 2/3531, 2/3532, 2/3472, 2/3473, 2/3451, 2/3440, 2/3414, 2/3381, 2/3382, 2/3377, 2/3375, 2/3358, 2/3341, 2/3320, 2/3286, 2/3257, 2/3220, 2/3109, 2/3102, 2/3103, 2/3079, 2/3075, 2/3076, 2/2988, 2/2914, 2/2911, 2/2912, 2/2894, 2/2897, 2/2936, 2/2891, 2/2863, 2/2864, 2/2865, 2/2851, 2/2852, 2/2853, 2/2831, 2/2798, 2/2627, 2/2577, 2/2574, 2/2564, 2/2559, 2/2540, 2/2541, 2/2531, 2/2532, 2/2493, 2/2474, 2/2470, 2/2446, 2/2449, 2/2426, 2/2437, 2/2398, 2/2387, 2/2367, 2/2263, 2/2239, 2/2211, 2/2210, 2/2185, 2/2186, 2/2181, 2/2182, 2/2183, 2/2160, 2/2161, 2/2162, 2/2145, 2/2136, 2/2099, 2/2059, 2/1994, 2/1983, 2/1989, 2/1977, 2/1913, 2/1906, 2/1812, 2/1769, 2/1737, 2/1742, 2/1717, 2/1720, 2/1721, 2/1711, 2/1627, 2/1628, 2/1629, 2/1656, 2/1658, 2/1619, 2/1620, 2/1604, 2/1690, 2/1691, 2/1633, 2/1679, 2/1559, 2/1558, 2/1528, 2/1498, 2/1420, 2/1403, 2/1404, 2/1378, 2/1349, 2/1373, 2/1304, 2/1307, 2/1309, 2/1311, 2/1292, 2/1272, 2/1273, 2/1250, 2/1184, 2/1156, 2/1142, 2/1145, 2/1112, 2/1115, 2/968, 2/1083, 2/1056, 2/1057, 2/1026, 2/1027, 2/1013, 2/1004, 2/996, 2/997, 2/989, 2/916, 2/866, 2/778, 2/451, 2/695, 2/722, 2/448, 2/449, 2/450, 2/453, 2/457, 2/458, 2/502, 2/697, 2/564, 2/584, 2/459, 2/461, 2/474, 2/611, 2/490, 2/504, 2/553, 2/690, 2/565, 2/582, 2/596, 2/600, 2/477, 2/659, 2/493, 2/649, 2/657, 2/682, 2/693, 2/705, 2/462, 2/469, 2/614, 2/495, 2/660, 2/526, 2/696, 2/566, 2/576, 2/723, 2/599, 2/470, 2/471, 2/608, 2/616, 2/632, 2/663, 2/534, 2/704, 2/726, 2/464, 2/617, 2/483, 2/485, 2/629, 2/531, 2/672, 2/540, 2/554, 2/572, 2/472, 2/613, 2/624, 2/625, 2/498, 2/671, 2/537, 2/692, 2/561, 2/714, 2/456, 2/594, 2/482, 2/488, 2/627, 2/497, 2/500, 2/539, 2/557, 2/563, 2/597, 2/601, 2/618, 2/619, 2/626, 2/630, 2/507, 2/536, 2/677, 2/701, 2/466, 2/621, 2/496, 2/637, 2/645, 2/510, 2/542, 2/684, 2/703, 2/569, 2/468, 2/508, 2/512, 2/648, 2/514, 2/650, 2/658, 2/680, 2/550, 2/571, 2/605, 2/607, 2/499, 2/511, 2/515, 2/651, 2/517, 2/662, 2/552, 2/709, 2/476, 2/636, 2/501, 2/639, 2/653, 2/519, 2/656, 2/664, 2/698, 2/574, 2/612, 2/479, 2/615, 2/638, 2/522, 2/525, 2/528, 2/529, 2/530, 2/706, 2/460, 2/463, 2/473, 2/487, 2/635, 2/527, 2/667, 2/668, 2/532, 2/670, 2/452, 2/610, 2/634, 2/505, 2/506, 2/643, 2/665, 2/669, 2/674, 2/538, 2/454, 2/455, 2/642, 2/509, 2/533, 2/676, 2/541, 2/679, 2/567, 2/577, 2/465, 2/602, 2/644, 2/646, 2/673, 2/543, 2/544, 2/547, 2/715, 2/592, 2/593, 2/641, 2/647, 2/681, 2/549, 2/699, 2/579, 2/717, 2/581, 2/583, 2/595, 2/598, 2/513, 2/516, 2/518, 2/686, 2/687, 2/691, 2/707, 2/719, 2/467, 2/652, 2/655, 2/688, 2/555, 2/556, 2/694, 2/558, 2/710, 2/721, 2/603, 2/604, 2/654, 2/521, 2/524, 2/559, 2/562, 2/712, 2/586, 2/587, 2/606, 2/523, 2/666, 2/675, 2/700, 2/708, 2/711, 2/578, 2/580, 2/724, 2/475, 2/478, 2/631, 2/661, 2/535, 2/678, 2/545, 2/702, 2/720, 2/589, 2/609, 2/480, 2/633, 2/546, 2/683, 2/548, 2/560, 2/568, 2/570, 2/588, 2/481, 2/484, 2/486, 2/492, 2/685, 2/573, 2/575, 2/716, 2/585, 2/591, 2/620, 2/622, 2/623, 2/520, 2/551, 2/689, 2/713, 2/718, 2/725, 2/590, 2/489, 2/491, 2/628, 2/494, 2/503, 2/640, 2/1096

Esas numaralı kanun tekliflerimin, TBMM İç Tüzüğü'nün 77. Maddesinin 1. Fıkrası uyarınca
28. Yasama Döneminde yenilenmesini arz ve talep ederim. **07.06.2023**

Av.Mahmut Tanal
Şanlıurfa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Adalet Komisyonu	
Esas Komisyon	Anayasa Komisyonu	
Tarih: 19 Haziran 2023		Esas No: 2 /815

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
0 8 Haziran 2023
Numara:

T B M M GENEL MURAK
0 8 Haziran 2023
No: 1226586

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 26 Şubat 2019
Sayı : 606

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

10/06/1983 tarihli ve 2839 Sayılı Milletvekili Seçim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. 24/02/2019

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih : 19 Nisan 2019	Esas No: 2/1742

TBMM
KANUNLAR ve KANUNLAR BSK LİSİ

28 Şubat 2019

Numara:

TBMM
GELEN EVRAK

28 Şubat 2019

No: 436146

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

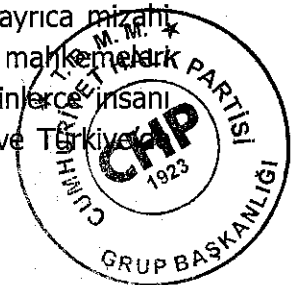
GENEL GEREKÇE

Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrencilerinin mezuniyet töreninde açmış olduğu pankart sonrasında polis, Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın avukatlarından birinin yaptığı suç duyurusu üzerine, öğrencileri evlerinde gözaltına almış, 11 Temmuz 2018 tarihinde Ankara'daki bir Sulh Ceza Hâkimliği, öğrencilerin tutuklanmasına karar vermiş ve öğrenciler tutuklanmıştı. Öğrencilerin davası ise halen devam etmektedir.

2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 11. Maddesinin 1. Fıkrasının e) bendine göre Cumhurbaşkanı hakaretten hüküm giymiş olmak milletvekili seçilmeye engel teşkil etmektedir. Örnekle açıklayacak olursak ODTÜ öğrencileri açtıkları pankart yüzünden siyasete atılma haklarından mahrum bırakılacaklar. Ancak söz konusu öğrenciler açtıkları pankart ile doğrudan Cumhurbaşkanı hakaret etmemiş, ifade özgürlüğünü kullanarak bir parti genel başkanını eleştirmişlerdir. Ancak Cumhurbaşkanlığı Sistemine geçildiği için, aynı zamanda Parti Genel Başkanı da olan Recep Tayyip Erdoğan'ın hoşuna gitmeyen her söz Cumhurbaşkanı hakaret kapsamına alınmaktadır. Cumhurbaşkanlığı Sisteminin hem Cumhurbaşkanı hem Parti Genel Başkanı olan Recep Tayyip Erdoğan'a verdiği yetki maalesef ki kötüye kullanılmaktadır. Öte yandan bir siyasi parti mensubunu ifade özgürlüğü kapsamında eleştirmek her vatandaşın hakkıdır. Hem Cumhurbaşkanı hem Parti Genel Başkanı olmayı kabul eden biri eleştirilmeyi de kabul etmiş olmaktadır. En yakın örnekten yola devam edecek olursak; ODTÜ'lü öğrencilerin ifade özgürlüğü kapsamında yaptıkları eleştiriler, maksadını aşmış veya hakarete varmış olsa dahi (öyle kabul edilse dahi) yargılama Türk Ceza Kanunu'nun Cumhurbaşkanı Hakaret başlıklı 299 maddesinden dolayı değil, Türk Ceza Kanunu'nun Hakaret başlıklı 125. Maddesinden yargılanmalıdır. Böylece yargılamaları devam edecek ancak ileride siyaset arenasına girmeye engel bir durum da olmayacak.

Maksadı dışında kullanılan (TCK MADDE 299 Cumhurbaşkanı Hakaret) bu madde işleterek gazeteciler, akademisyenler, reşit olmayan çocuklar ve sıradan insanlar hakkında dava açılması zaten başlı başına bir mağduriyet yaratmakta iken, ayrıca bu insanların siyaset sahnesine çıkma hakları da, verilen mahkûmiyet kararları ile ellerinden alınmaktadır. Oysa siyaset ile ilgilenen kişilerin, aynı zamanda bir parti mensubu olan Cumhurbaşkanı hakkındaki düşüncelerini ifade etmesi olağandır. Yapılan Anayasa değişikliği ile "partili Cumhurbaşkanı" haline gelmiş bulunan Cumhurbaşkanı hiç şüphesiz salt Cumhurbaşkanlığı makamından dolayı değil, parti faaliyetlerinden dolayı da eleştirilere maruz kalacaktır. Bu sebeple hazırlanan kanun teklifi ile 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 11. Maddesi ikinci fıkrasına Cumhurbaşkanı hakaret milletvekili seçilmeye engel değildir içerikli bir madde eklenmelidir ki, TCK madde 299 (Cumhurbaşkanı Hakaret) maksadı dışında ve art niyetli kullanılmasın. Cumhurbaşkanının hoşuna gitmeyen ancak hakaret de içermeyen her söz TCK Madde 299 (Cumhurbaşkanı Hakaret) ile yargılanmasın. Hukuken olması gereken TCK Hakaret başlıklı madde 125 ile yargılamaya devam edilsin.

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW)'nın Avrupa ve Orta Asya Direktör Vekili tarafından yapılan açıklamada " 'Cumhurbaşkanı hakaret' bir suç olmamalı, ayrıca mizahi bir pankart açan öğrencilerin yargılanmaması gerektiği de çok açık, Türkiye mahkemeler geçtiğimiz dört yıl boyunca sırf Cumhurbaşkanı'na karşı söz söyledikleri için binlerce insanı mahkûm etti. Hükümet insan haklarıyla bu şekilde alay etmekten vazgeçmeli ve Türkiye

yaşayan insanların barışçıl ifade özgürlüğü hakkına saygı göstermelidir" şeklinde ifadeler kullanmıştı.

Adalet Bakanlığı, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü verilerine göre; Türk Ceza Kanunun 299. Maddesinde düzenlenen "Cumhurbaşkanına hakaret" suçundan yargılanan insanların sayısı 2014 yılında 132 iken, 2015 yılında 1.953'e çıktığı ve 2016 yılında ise bu sayının iki kattan fazla artarak 4.187 kişinin yargılandığını görülmektedir. Bakanlığın istatistiklerine göre, aynı dönemde mahkumiyet sayıları da artmıştır. 2014 yılında Cumhurbaşkanına hakaret etmekten 40 kişi mahkumiyet almışken, 2015 yılında 238 kişi mahkum olmuş, 2016 yılında bu sayı dörde katlanarak 884'e çıkmış ve 2017 yılında ise şoke edici bir şekilde 2.099 mahkumiyete fırlamış haldedir.

Türkiye, hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin hem de Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesinin tarafı olmakla, her iki sözleşme uyarınca da ifade özgürlüğüne saygı gösterme yükümlülüğü taşımaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir devlet başkanını korumak için gösterilen hiç bir çabanın "devlet başkanına, onun hakkında görüş ifade etme özgürlüğü karşısında bir ayrıcalık tanımayı veya özel bir koruma sağlamayı haklı gösteremeyeceğini" açıkça belirtmektedir. Birleşmiş Milletler ve bölgesel uzmanlar, kamuoyuna mal olmuş kişilere özel koruma sağlayan tüm yasaların yürürlükten kaldırılması yönünde çağrılarda bulunmaktadırlar. Sayın Cumhurbaşkanı aynı zamanda parti genel başkanı Recep Tayyip Erdoğan da kamuya mal olmuş bir kişidir. Sırf bu sebeple tahammülü geniş bir siyasetçi olması gerekirken kendisini koruyan yasaların en geniş olanını sık sık kullanması artık büyük bir mağduriyete neden olmaya başlamıştır. Milletvekili seçilmek, seçimlerine aday olmak her vatandaşın anayasal hakkıdır. Recep Tayyip Erdoğan'ın hem Cumhurbaşkanı olması hem parti genel başkanı olması kimsenin suçu değildir. Bu Sayın Erdoğan'ın tercihidir. Parti Genel Başkanını eleştirmek, vatandaşın elinden bu anayasal hakkı (Milletvekili seçilme) almamalıdır. Maksudı dışında kullanımlardan dolayı ve Cumhurbaşkanlığı Sistemine geçildiği için 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 11. Maddesine eklenen fıkra ile Türk Ceza Kanunun 299. Maddesi Cumhurbaşkanına hakaret suçunun milletvekili seçimine engel bir hal olmaması hedeflenmiştir.

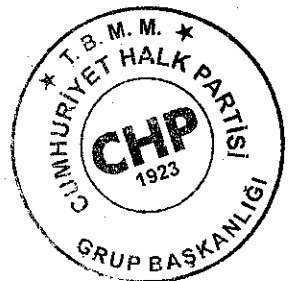

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 10/06/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 11. Maddesine eklenen fıkra ile; Türk Ceza Kanunun 299. Maddesinde düzenlemesini bulan Cumhurbaşkanı'na hakaret suçunun milletvekili seçimine engel bir hal olmaması hedeflenmiştir.

MADDE 2 - Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**10/06/1983 TARİHLİ 2839 SAYILI MİLLETVEKİLİ SEÇİM KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 10/06/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçim Kanununun 11. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“(2) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 299. maddesinde düzenlenen Cumhurbaşkanı hakaret suçundan mahkûm olmak milletvekili seçilmeye engel teşkil etmez.”

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

